STV 21.03.2025

KANNABINOIDIT (KIPU) LÄÄKKEINÄ?

Eija Kalso, LKT
Anestesiologian ja tehohoidon erikoislääkäri
Kivunhoidon erityispätevyys
Professori emerita, tutimusjohtaja, HY ja HUS

EI SIDONNAISUUKSIA

Asiantuntemus:

Kivun mekanismiet ja hoito (akuutti, syövästä aiheutuva, pitkäaikainen)

Kivun psykologia, toiminnallinen aivokuvantaminen

Kivun moniammatillinen hoito

Farmakologia (perus- ja kliininen), erityisesti opioidit, kannabinoidit, hermovauriokivun lääkkeet

Näyttölääketiede

Luottamustehtävät:

Kansainvälisen kivuntutkimusseuran (IASP) entinen presidentti

Suomalaisen Tiedeakatemian jäsen ja Suomen Tiedeseuran hallituksen jäsen

ELIMISTÖN OMA KANNABINOIDIJÄRJESTELMÄ

TOISEKSI SUURIN KESKUSHERMOSTON VÄLITTÄJÄAINEJÄRJESTELMÄ

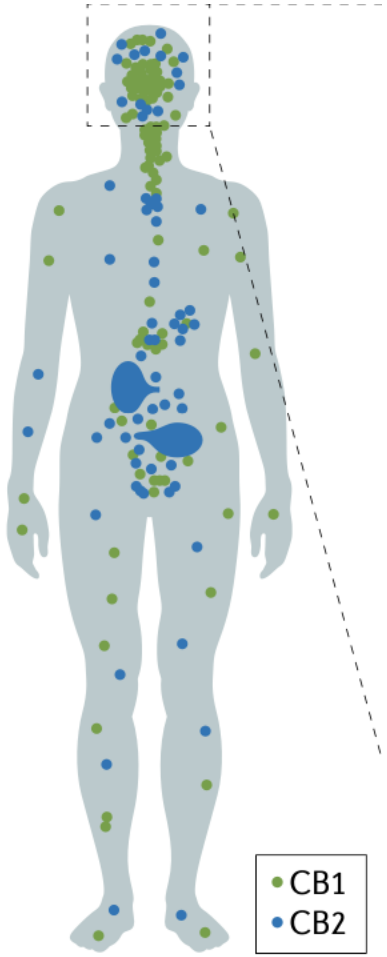

keskushermostossa

immuunijärjestelmässä

Fysiologinen vaikutus	
Aivojen toiminnan kehitys	Kivun säätely
Älylliset toiminnat (muisti, oppiminen)	Emotionaalinen vaste pelkoon
Palkitsemisjärjestelmä	Vireystila
Stressi ja siitä toipuminen	Lämmönsäätely
Motoriikan säätely ja koordinointi	Pahoinvoini ja oksentelu
Syöminen	Hormonaaliset toiminnat
	Lisääntymisfysiologia

Elimistön oma järjestelmä aktivoituu tarvittaessa, siellä missä tarvitaan, vaikutus alkaa nopeasti ja menee ohi nopeasti. Ulkopuolelta tuleva kannabis sotkee tämän järjestelmän toiminnan.

Nature Reviews Disease Primers 2021;7:16.

Erityisluvalla:
Lääkäri kirjoittaa hakemuksen FIMEAlle

FIMEA hyväksyy (tai hylkää, mutta ei perehdy potilastietoihin)

Vakuutusjuristien tulkinta: FIMEAn hyväksyntä "laillistaa" hoidon ja edellyttää kannabisvalmisteen korvaamista.

Valmiste	D⁹THC	CBD
Nabiksimoli Myyntilupa: MS-tautiin liityvä spastisuus (heikko näyttö)	27 mg/ml	25 mg/ml
Yksi valmiste Vaatii erityisluvan	n. 6 %	n. 8%
Kolme valmistetta Vaatii erityisluvan	n. 9-22 %	<1%

Topical Review
PAIN 2021;162:S97
OPEN

Adverse effects of heavy cannabis use: even plants can harm the brain

Lucia Sideli[a], Giulia Trotta[a], Edoardo Spinazzola[a,b], Caterina La Cascia[c], Marta Di Forti[d,e,f,*]

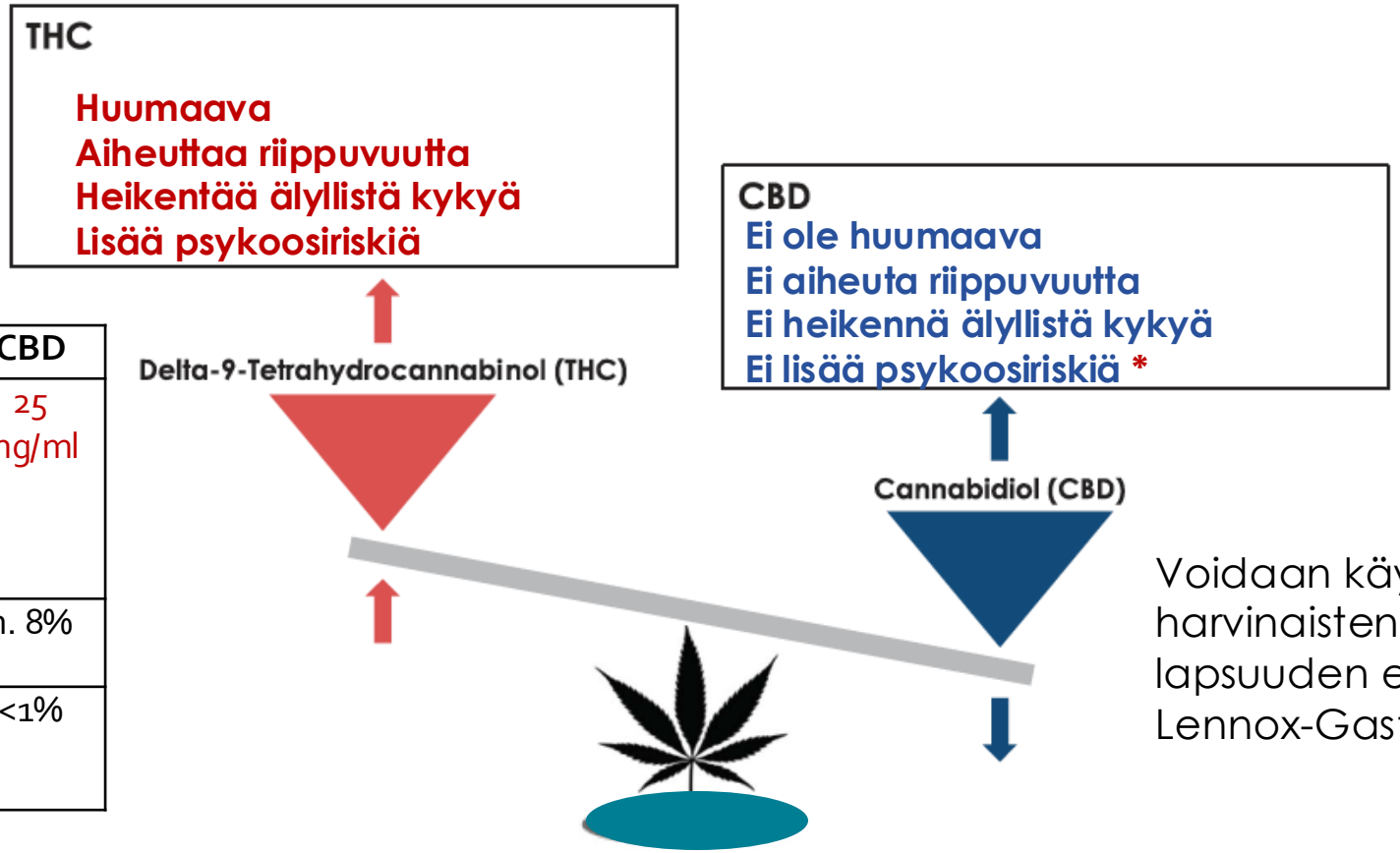

* Ei vähennä THC:n aiheuttamaa psykoosi-riskiä

Voidaan käyttää erittäin harvinaisten lapsuuden epilepsioiden (Dravet ja Lennox-Gastaut) hoidossa

“LÄÄKEKANNABIKSEN” TEHO KIPULÄÄKKEENÄ

- **Akuutti kipu:** ***ei vaikutusta***, käytössä olevat vaihtoehdot (tulehduskipulääkkeet, opioidit, puudutukset) ovat huomattavasti tehokkaampia ja turvallisia oikein käytettyinä.
- **Syöpäkipu**: yksin käytettynä ***ei vaikutusta*** *&* ***ei lisää opioidin tehoa.***
- **Pitkäaikainen kipu**: tutkittu lukuisissa kiputiloissa: ***ei vaikutusta*** lukuun ottamatta mahdollisesti *lievää vaikutusta ykisttäisillä potilailla hermovauriokivussa*

  NNT 30% kivun lievitykselle on 24

  NNT 50% kivun lievitykselle on ∞ eli ei eroa lumehoidosta

“LÄÄKEKANNABIKSEN” TEHO KIPULÄÄKKEENÄ

- Pitkäaikaisesta kivusta kärsivillä henkilöillä on paljon psykososiaalisia ongelmia, jotka altistavat kannabiksen ongelmakäytölle. Hoito edellyttäisi toimivaa **moniammatillista kipuklinikkaverkostoa** ja **toimivaa omalääkärijärjestelmää**.

- **Koska näitä ei ole, ei hoitoa voi toteuttaa turvallisesti.**

- **Ei ole mitään sairautta, jonka hoidossa lääkekannabis olisi välttämätön.**

General risks of harm with cannabinoids, cannabis, and cannabis-based medicine possibly relevant to patients receiving these for pain management: an overview of systematic reviews

Mohammed Mohiuddin[a], Fiona M. Blyth[b], Louisa Degenhardt[c], Marta Di Forti[d,e,f], Christopher Eccleston[g], Simon Haroutounian[h], Andrew Moore[i], Andrew S.C. Rice[j], Mark Wallace[k], Rex Park[a], Ian Gilron[a,l,m,n,*]

Ahdistus OR=1.28 [1.06,

Depressio OR=1.33 [1.19,

Yhdessä OR=1.68 [1.17, 2.40]

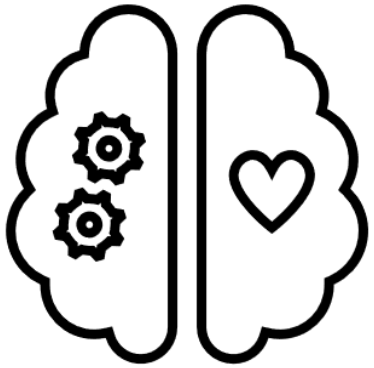

Mania OR=2.97 [1.80, 4.90]

Itsemurha:

- **Ajatus** OR=1.50 [1.11, 2.03]
- **Yritys** OR=2.23 [1.24, 4.00]
- **Kuolema** OR=2.56 [1.25, 5.27]

Psykoosi:

- **Oireet:** OR=3.59 [2.42, 5.32]
- **Alku:** OR=2.58 [1.08, 6.13]
- **Oireiden alku** <2.7 vuotta aiemmin

Slide courtesy by Mohammed Mohiuddin & Ian Gilron

PAIN 2021;162:S80-S96.

VAIKUTUKSET ILMASTOON JA RUOKAKRIISIIN

- **”Lääkekannabiksen” kasvatus**
  - kuluttaa paljon energiaa
  - tarvitsee paljon vettä
  - lisää CO_2 :n päästöjä

Mills E. Energy Policy 2012;46:58-67.

Commentary

PAIN®

2021;162(Suppl 1):S125-S126.

Cannabinoids for pain or profit?

Rae F. Bell[a], Eija A. Kalso[b,c,d]

Kannabiksen kasvatukseen liittyy miljardien liiketoiminta.
Edunvalvonta on aggressiivista.
Medialla on merkittävä vaikutus.
Samat tekijät johtivat opioidikriisiin.

NUORIA ON SUOJELTAVA KANNABIKSELTA!

- Aivojen kehitys jatkuu noin 25 ikävuoteen asti.
- Kannabinoidijärjestelmä on tärkeä aivojen kehittymisessä.
- **Kannabis häiritsee tätä järjestelmää** -> **Älyllinen kyky heikkenee** *Volkow N & al., 2014*
  - Koulumenestys heikkenee -> koulupudokkuus lisääntyy
  - Tulevaisuuden mahdollisuudet niukkenevat
- **Riippuvuus** kehittyy **17%**:lle nuoruudessa kannabiksen käytön aloittaneille ja **25-50%:**lle kannabista päivittäin käyttäville
- Myös riski **psyykosin** ja **skitsofrenian** kehittymiseen kasvaa
- Kannabiksen käyttö **VOI AVATA PORTIN VAVOJEN HUUMEIDEN KÄYTÖLLE** *(Kandel DB. Stages and Pathways of Drug Involvement: Examinig the Gateway Hypothesis , Cambridge University press 2002)*
- **Miten kannabiksen laillistaminen suojaa nuoria, jotka eivät voi ja joiden ei tule voida ostaa kannabista laillisesti?**